

چکیده:

مقدمه:

این پژوهش به صورت پیمایشی توصیفی و در دو مرحله انجام شده است. جامعه مورد مطالعه کتابخانه های دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز می باشد که مشتمل بر تعداد ۹ کتابخانه می باشد.

(روش کار):

الف. ابتدا وضعیت هریک از کتابخانه های مورد پژوهش از حیث تطابق با استانداردهای ملی کتابخانه های دانشگاهی ایران منتشره از سوی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران - ویرایش ۱۳۸۱ از طریق مشاهده، مصاحبه حضوری با سرپرستان و مدیران کتابخانه ها، و بویژه پرسشنامه شماره یک (چک لیست) بررسی شد.

ب. پس از مشخص شدن نتایج مرحله اول پژوهش و تحلیل اطلاعات بدست آمده، کار توزیع پرسشنامه مرحله دوم جهت شناسایی علل و عوامل احتمالی انحراف شاخص های کتابخانه ای از استانداردهای یاد شده از دیدگاه و نظر مسئولان و مدیران کتابخانه های مورد پژوهش شروع شد و در این مرحله نیز، نتایج پژوهش پس از استخراج، به صورت دستی مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها:

کتابخانه های دانشگاه جندی شاپور اهواز در مجموع به میزان ۲۴ درصد با استانداردهای هشت گانه کتابخانه های دانشگاهی ایران تطابق دارند. در این میان شاخصهای کمی انتخاب ساختمان و تجهیزات با ۳۵٪ بالاترین میزان انطباق را با استاندارد مربوطه نشان می دهند.

عامل مشارکت دادن مدیران کتابخانه ها در برنامه های کلان آموزشی - پژوهشی با میانگین ۷/۸ می تواند بالاترین تاثیر را در تدوین مناسب خط مشی، اهداف، و وظایف کتابخانه ها داشته باشد. - عواملی چون: ۱. جدی گرفتن کتابخانه و کار کتابداری از سوی مسئولین، و ۲. بلاتصدی نماندن پست های سازمانی کتابخانه، و نیز، ۳. عدم اشغال پست های سازمانی کتابدار توسط افراد غیر متخصص مشترکا با میانگین ۵/۹ می توانند بالاترین تاثیر را در مناسب بودن نمودار سازمانی، سلسله مراتب اختیارات و مسئولیتها در کتابخانه ها داشته باشند - وجود محرکهای انگیزشی از جمله ارتقای شغلی، پاداش، پرداخت اضافه کار و ... با میانگین ۶/۲ می تواند بالاترین تاثیر را در انگیزش کارکنان در کتابخانه ها داشته باشد. - وجود فضای فیزیکی کافی با میانگین ۶/۴ می تواند بالاترین تاثیر را در انتخاب درست مجموعه در کتابخانه داشته

باشد - داشتن نیروی متخصص و فنی در زمینه سازماندهی مواد (فهرست نویسی، رده بندی، نمایه سازی و چکیده نویسی و ...) با میانگین ۵/۱ می تواند بالاترین تاثیر را در مناسب بودن سطح یا نوع مواد سازماندهی شده کتابخانه داشته باشد - مشارکت دادن مدیریت کتابخانه و یا کتابداران در طرح جانمایی کتابخانه دانشگاه / دانشکده از سوی دفتر فنی دانشگاه و یا تصمیم گیرندگان ذیربط با میانگین ۴/۳ می تواند بالاترین تاثیر را در انتخاب ساختمان و تجهیزات در کتابخانه داشته باشد. - و بالاخره، عواملی چون: ۱. اولویت نداشتن سایر هزینه های دانشگاه بر هزینه های کتابخانه ای از نظر مسئولین بالاتر، و نیز داشتن برنامه ریزی و برنامه عملیاتی جهت هزینه کردن بودجه کتابخانه مشترکا با میانگین ۶ می توانند بالاترین تاثیر را در مشخص و مناسب بودن بودجه کتابخانه داشته باشند.

بحث و نتیجه گیری:

نتایج مقایسه شاخص های کتابخانه ای در این دانشگاه با استانداردهای پیش گفت، حاکی از عدم تطابق کامل و فاصله بیش از حد با استانداردهای مزبور بود. و عواملی چون عدم مشارکت مدیران کتابخانه ها در طرح های کلان آموزشی و پژوهشی دانشگاه، جدی نگرفتن کتابخانه و کار کتابداری از سوی مسئولین، عدم وجود محرک های انگیزشی از جمله ارتقای شغلی، پاداش، اضافه کار...، عدم وجود فضای فیزیکی کافی، اختصاص نیافتن اعتبارات مالی کافی به کتابخانه، نداشتن نیروی متخصص و فنی در زمینه سازماندهی مواد، نبود کتابدار متخصص، نبود منابع و مواد اطلاعاتی، مشارکت ندادن مدیریت کتابخانه و یا کتابداران در طرح جانمایی کتابهای دانشگاه / دانشکده از سوی دفتر فنی دانشگاه و یا تصمیم گیرندگان ذیربط، اولویت داشتن سایر هزینه های دانشگاه بر هزینه های کتابخانه ای از نظر مسئولین بالاتر و عدم ابلاغ بموقع بودجه کتابخانه به عنوان عوامل انحراف از استانداردهای مزبور شناسایی شدند.

کلید واژه ها:

کتابخانه دانشگاهی / استاندارد / استاندارد سازی / استاندارد های کتابخانه های

دانشگاهی / شاخص / دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز